

סיכום ההבדלים בדין אבילות על אביו ואמו לשאר קרובים (וע"ע בשמחות פ"ט, ברמ"א סי' שפב סעי' ה). [ובדין קריעה – ראה לעיל בסוף סי' שמ עמ' 86]

על אביו ואמו	על שאר קרובים	
מנהג ירושלים שכל יוצאי ירכו אינם יוצאים אחר מיטת אביהם אולם רשאים ללכת אחר מיטת אמם.	הולכים אחר המיטה	א) מהו ללכת אחר המיטה? (חזו"ע ח"א עמ' דש, גשה"ח ח"א פ"ב סעי' ג). (נהטעם הוא עפ"י הקבלה – הובא בדברינו בסי' שסא סוף סעי' א).
חייב לחלוץ כתף [ולרמ"א סעי' יז - בזמן הזה לא נהגו לחלוץ כתף כלל].	רשאי לחלוץ כתף	ב) חליצת כתף (סי' שמ סעי' טז)
אם מתו אבי החתן או אם הכלה [ואין מי שיטרח] + יש הפסד [הסעודה או התמרוקים] – יכניסו את המת לחדר [דאז לא חלה האבלות (שי"ד ב)] ויערכו תחילה חופה וז' ימי משתה.	[כשמתו שאר קרובים ואף אם החתן או אבי הכלה] תחילה יקברו את המת וינהגו ז' ימי אבל ואח"כ חופה וז' ימי משתה	ג) חתן וכלה שמת קרובם, האם יש היתר להקדים את החופה וז' ימי המשתה, ולדחות את ימי האבל (סי' שמב, ועיי"ש)? [ובדין זמננו: עיי"ש ב"ב בנקח"כ, ובמקלים]
באביו ואמו [שחייב להספידם ולקונן עליהם הרבה] – הממהר להוציאם ה"ז מגונה, אא"כ היה ע"ש או עיו"ט או גשמים מזלפים על מיטתם [דהממהר ה"ז משובח (חזו"ע ח"א עמ' ש)].	בשאר המתים - הרי זה משובח [לפי שאין דרך להספיד ולהתאבל עליהם הרבה (שי"ד א)]	ד) מהו לממהר בהוצאת המיטה? (מז"ק כ"ב, סי' שנו סעי' ב)
אסור להיקבר בו עולמית, משום כבוד אביו ואמו.	מותר	ה) החוצב קבר לקרובו, וקברו במקום אחר האם מותר להיקבר בו? (סי' שסד סעי' ז, ובד"ה"ש שם).
חובה לומר קדיש [י"ב חודש], אך נהגו י"א חודש [שלא יעשו אביהם ואמם רשעים, כי משפט רשעים י"ב חודש], ומנהג הספרדים – להפסיק שבוע בחודש הי"ב, עיי"ש.	אין חובה אך יש שנהגו, והולכין בכל זה אחר המנהג. וע"ע בהע"ז	ו) אמירת קדיש [רמ"א סי' שעו סעי' ד] (ועיי"ש בדיני הקדימה בקדיש)
חייב למעט	רשאי למעט	ז) האם חייב למעט בעסק סחורה המותרת לו [כגון למכור דבר האבד ע"י אחרים (סי' שפ סעי' כד), ועיי"ש בדברי בדק הבית והחזו"ע]
30 יום + גערה		ח) אסור לצאת לסחורה בשיירא גדולה למקום רחוק, ששמחים הרבה בדרך (סי' שפ סעי' כה). [וע"ע לערו"ש (לג) – האידנא לא שייך דין זה].
י"ב חודש [וה"ה דמנחמים אותו י"ב חודש (שם סעי' ב)].		ט) אין לשאול בשלום האבל (סי' שפה סעי' א)
י"ב חודש		י) אסור לשלוח מנות לאבל [רמ"א סי' שפה סעי' ג], ועיי"ש שהמג"א והחזו"ע – הקלו בפורים]
נהגו י"ב חודש ³	30 יום	יא) אסור לבישת בגד חדש [רמ"א סי' שפט סעי' ג] [ולדב"ס (מה) – כוונת הרמ"א אף לבגדי שבת, ועיי"ש], [אולם לע"ש – ראה הע"ז]
30 יום + רגל + גערה (בפתי"ח ד שם, וע"ע ולשו"ת תשובה מאהבה - די ב-2 תנאים: 30 יום + גערה).		יב) אסור לבישת בגד מגוהץ [לח"ם = לבן + חדש + מגוהץ] (סי' שפט סעי' ה)
30 יום + גערה [ועיי"ש ברמ"א].		יג) אסור תספורת (סי' שצ סעי' ד)
י"ב חודש [ועיי"ש בדין סעודת מצוה שיש/שאיין בה שמחה].		יד) אסור כניסה לבית המשתה (סי' שצא סעי' ב)
אסור כל י"ב חודש	מותר לאחר ז'	טו) מהו להיכנס לסעודת מריעות שחייב לפורעה מיד? (סי' שצא סעי' ב)
נהגו כל י"ב חודש	נהגו כל 30	טז) לשנות מקומו בביהכ"ס [לשו"ע סי' שצג סעי' ב – בשבוע ג' חוזר למקומו, ולרמ"א:]
ביום האחרון של י"ב חודש – ולתה"ד ושו"ע (סי' שצא סעי' ג) – לא אומרים מקצה"כ, [וע"ע לעיל עמ' 327].	ביום ז' וביום ה-30 [אף על אביו ואמו] – אומרים מקצה"כ (סי' שצא סעי' א).	יז) האם אומרים מקצת היום ככולו, ביום האחרון של האבלות? (סי' שצא)

המשך בעמ' הבא:

² כתב צרור החיים (פתי"ח סעי' רעג) – נהגו שאומר קדיש על אחיו שנפטר במשך 30 יום, גם כשבני הנפטר אומרים קדיש. ואם המת לא הניח בנים – אביו אומר קדיש במשך שנה, ואם אין לו אב, אומר אחיו או קרוב אחר (שם סעי' רסה, ועיי"ע בגשה"ח פ"ל, ח, ס"ק ה-ו).

³ אולם לע"ש – לאחר השבעה מותר ללבוש בגדים חדשים, ולחזו"ע (ח"ב עמ' שג) – כעת הקלו [הספרדים] לאחר השבעה ללבוש בגד חדש אף לבן ומגוהץ [וכ"ש צבנוני], ואף כשאבל על אביו ואמו, משום שסמכו על מה שאמרו "גיהוץ שלנו ככביוס שלהם" [לקמן סעי' ח], דאינו אסור אלא בתוך שבועה. [אולם לע"ע לחיים וחסד (פתי"ח סעי' ז) – כעת גם הספרדים נהגו להחמיר שלא ללבוש בגד חדש [אף שאינו לבן] תוך שלשים יום, ועיי"ע לעיל עמ' 327].

על אביו ואמו	על שאר קרובים	
אף שבטלה ממנו גזרת ז' ו-30, מ"מ לא בטלו ממנו דינים התלויים ב-30 וגערה [דהיינו גיהוץ ותספורת], ודיני י"ב חודש.	גזרת ז' ולי' - בטלה ממנו [דהיינו אם נהג אבלות שעה לפני הרגל - בטלה ממנו גזרת ז', ואם נהג אבלות ז' ימים קודם הרגל - בטלה ממנו גזרת ל'] [אף על אביו ואמו (כבסי שצב סעי' א)]	יח) אבל שפגע בו הרגל - האם בטלה ממנו האבלות? [שו"ע סי' שצט סעי' א, ג-ד, ורמ"א סי' שצ סעי' ד, ושם בדה"ש כו] (ושם בדה"ש כו)
אף שבטלה ממנו גזרת ז' ו-30, מ"מ לא בטלו ממנו דינים התלויים ב-30 וגערה [דהיינו גיהוץ ותספורת], ודיני י"ב חודש, [וחייב בקריעה (שם סעי' ד)].	נוהג שעה אחת אבלות ודיו, ובטלה ממנו גזרת ז' ו-30, [ואינו חייב בקריעה (שם סעי' ד)].	יט) כששמע על מות קרובו לאחר 30 יום, דהוי שמועה רחוקה (סי' תב סעי' א)
לרמ"א - אין לאכול בסעודה [של חתונה (פתי"ש סי' שצא ס"ק ח)] בליל יארצייט של אביו ואמו. לבוש - לא ראיתי שנוהגים לאסור. ערוה"ש וחזו"ע - מחמירים רק ביארצייט הראשון ולא יותר.	מותר	כ) מהו לאכול בסעודה בליל היארצייט? (רמ"א סי' שצא סעי' ג, וסי' תב סעי' יב)
מצווה להתענות	א"צ להתענות	כא) להתענות ביום היארצייט (רמ"א סי' שעו סעי' ד וסי' תב סעי' יב, שו"ע או"ח סי' תקסח סעי' ח)
נכון הדבר שלא ילקטם בעצמו	מותר	כב) האם מותר ללקט עצמות קרובו בעצמו? (סי' תג סעי' ז)
אולם כהן לא רשאי ללקטם [דשמא נחסר מהמת כל שהוא, דאסור להיטמא לו (ש"ך א)]		